

حقوق بشر در حیطه‌ی زبان

ما، که پیش‌آهنگان مان پدیدآورنده‌ی این مفهوم (حقوق بشر در حیطه‌ی زبان)، قبل از تولد مفهوم حقوق بشر بوده‌اند، باید سعی کنیم بین اسپرانتو و حقوق بشر در حیطه‌ی زبان پیوندی قوی در اذهان انسان‌ها به‌وجود آوریم.

انسان‌ها، و به ایده‌های قوی نهفته در اسپرانتو - هرچند به‌صورت تلویحی - خیانت خواهیم کرد.

به همین دلیل است که اکنون سازمان جهانی اسپرانتو (UEA) طرح **حقوق بشر در حیطه‌ی زبان** را ارائه کرده‌است. این طرح قرار است که یک حرکت فراگیر اطلاع‌رسانی باشد که بار دیگر کاربری زبان بین‌المللی اسپرانتو را به‌عنوان وسیله‌ای مؤثر برای تحقق عدالت (در عرصه‌ی روابط بین‌المللی) پیشنهاد می‌کند.

خوب، به یاری این طرح، اسپرانتو را به چه کسانی پیشنهاد کنیم؟ جواب من این است: به همه! به عقیده‌ی من سرمایه‌گذاری تمام‌داری، در یک زمینه، اشتباه بزرگی است. اشتباه است که بگوییم فقط *اتحادیه‌ی اروپا* اسپرانتو را به پیروزی خواهد رساند، یا این که تنها زبان‌شناسان اسپرانتو را به پیش خواهند برد، و یا با کار تبلیغی برای انبوه برزیلی‌ها و یا با کاربرد عملی آن در جهان‌گردی و غیره می‌توان ضامن پیروزی اسپرانتو در جهان شد. هیچ‌یک از ما تمامی حقیقت را در انحصار خود ندارد. همه‌ی ایده‌ها و نظریات قابل احترام‌اند، زیرا در هریک از آن‌ها بخشی از حقیقت وجود دارد.

به‌نظر من، مسئله ساده است، ما باید تلفیقی از دو دیدگاه سنتی "از پایین به بالا" (یعنی ابتدا عموم مردم را در مورد اسپرانتو متقاعد سازیم تا دولت‌ها مجبور به پذیرفتن آن گردند) و "از بالا به پایین" (به‌این معنی که نخست دولت‌ها را آگاه سازیم تا ایشان مردم خود را به سوی اسپرانتو سوق دهند) به‌وجود آوریم و با تساهل، پذیرای این واقعیت گردیم که دیگران دارای نظریاتی متفاوت و حتی مخالف با عقاید ما هستند. شاید بخشی از نظریات ایشان نیز به نفع اسپرانتو باشد.

شما آگاهید که در حال حاضر، برخی از افراد غیراسپرانتیست، مانند *توه اسکاتناب-کانگاس*

حکومت این شب تیره و تار بر تارک زمین هم‌چنان به طول خواهد انجامید، اما، برای ابد نخواهد پایید.

زمانی، هنگامه‌ی آن در خواهد رسید که انسان‌ها به روبه‌صفتی خود در برابر یک‌دیگر پایان بخشند ...

این کلمات دکتر زامنهوف (مبدع زبان اسپرانتو) در سخنرانی مشهورش در گیلدهال لندن در سال ۱۹۰۷ است. تقریباً یک قرن از آن زمان سپری شده است، قرنی که پر از وقایع وحشتناک و دهشت‌آمیز بوده که نه توسط مردمانی عقب مانده و در اعماق جنگل‌ها، بلکه توسط انسان‌هایی که به‌ظاهر متمدن‌ترین‌اند انجام گرفته است.

هنوز، هنگامی که این مصرع (سروده‌ی زامنهوف) را می‌خوانیم که "مردم مردمان را مورد هجوم قرار می‌دهند"، باورمان براین قرار می‌گیرد که این شعر برای توصیف وقایع همین روزها سروده شده است. اما، به نظر من، جنبه‌ی زشت‌تر این مسئله در زمان حال - نسبت به دوران گذشته - این است که علیرغم گذشت یک قرن، مدافعان راه حل‌های مبتنی بر زور، برای حل مشکلاتی که به راحتی قابل حل‌اند، یعنی در واقع مدافعان قانون جنگل، دیگر مانند زمان‌های دور، از خود شرم ندارند، بلکه، حتی با افتخار و غرور اذعان می‌دارند که در زمینه‌ی پیشرفت و جهانی شدن پیش‌تازند، و به نظر ایشان، خیلی طبیعی است که زورمندان و قدرتمندان بر بقیه حکومت کنند!

همه‌ی ما اسپرانتودانان تاکنون این را شنیده‌ایم که بعضی‌ها نصیحت‌کنان می‌گویند: این گونه مسائل چه ارتباطی با اسپرانتو دارد؟ ما، اسپرانتودانان، باید راجع به فرهنگ صحبت کنیم، نه سیاست! اما، دوستان گرمی، اگر ما در عصر حاضر بر اساس ایده‌های انسان‌دوستانه عمل نکنیم، به عقاید و ایده‌آل‌های زامنهوف در مورد برابری

روشن‌فکران، روزنامه‌نگاران، سیاست‌مداران و مردم عادی. به این منظور، باید بسته‌های حاوی اطلاعات مناسب گردآوری شده و به صورت گسترده در سراسر دنیا توزیع گردد و اعلانات بسیاری در روزنامه‌ها منتشر شود. البته هدف این اعلانات باید حقوق بشر در زمینه‌ی زبان بوده، و در نهایت به نقش اسپرانتو در این زمینه اشاره شود.

همان‌طور که در جایی دیگر نیز گفته‌ام، من فقط فرستاده‌ای بدون تجهیزات هستم و UEA می‌تواند کاری را انجام بدهد که شما به نام آن انجام می‌دهید. برای تحقق این برنامه، ما به همه‌ی شما، چه عضو و چه غیر عضو، نیاز داریم. ما به افرادی احتیاج داریم که دارای امکانات ارتباطی برای انتشار اطلاعات، و امکانات کامپیوتری برای نوشتن اعلانات در صفحات شبکه‌ی جهانی اینترنت، باشند. ما به افرادی با امکانات سازمانی و سرمایه‌ای نیازمندیم. ما به همه‌ی سازمان‌های کشوری و همه‌ی باشگاه‌های محلی نیاز داریم. در یک کلام، ما به همه‌ی اسپرانتیست‌های خیرخواهی نیاز داریم که تلاش کنند تا تصویر اسپرانتو در اذهان عمومی هرچه بهتر شود. با من یا با هم‌کاران من در هیات رئیسه یا کارمندان UEA و دیگر نهادهای مرتبط با اسپرانتو تماس بگیرید و کمک‌های خود را در این زمینه ارائه کنید.

رناتو کورسه‌تی (Renato Corsetti)،

پرزیدنت سازمان جهانی اسپرانتو

ترجمه‌ی: م. فهیمی

منبع:

<http://www.uea.org/revuo/2002/junio/lingvajrajtoj.html>

(Tove Skutnabb-Kangas) و روبرت فیلیپسون (Robert Phillipson) و اطرافیان ایشان سعی دارند مفهوم حقوق بشر در حیطه‌ی زبان را مطرح سازند. ما، که پیش‌آهنگان‌مان پدیدآورنده‌ی این مفهوم، قبل از تولد مفهوم حقوق بشر بوده‌اند، باید سعی کنیم بین اسپرانتو و حقوق بشر در حیطه‌ی زبان پیوندی قوی در اذهان انسان‌ها به وجود آوریم. هدف اصلی این است که پس از مدتی، هر وقت کسی کلمه‌ی اسپرانتو را شنید، بی‌اختیار با خود بگوید: *آه باز هم آن‌ها، آن‌هایی که راجع به حقوق بشر در حیطه‌ی زبان کار می‌کنند!*

شما می‌دانید که فعالیت در این زمینه مدتی است که شروع شده است. مرکز ارتباطات در بروکسل، سعی دارد که دقیقاً در همین زمینه کوشش کند. سازمان جهانی اسپرانتو (UEA) نیز سندی را به زبان اسپرانتو در باره‌ی زبان‌های بین‌المللی و حقوق بین‌المللی بشر منتشر کرده است، اگر شما بخواهید این سند را به زبان ملی خودتان ترجمه و بین هم‌وطن‌های خود منتشر کنید، همین می‌تواند اولین اقدام شما در این حرکت بزرگ باشد. برای تهیه‌ی این سند می‌توانید با UEA تماس بگیرید.

در هر حال نهضت حقوق بشر در حیطه‌ی زبان باید شامل اقدامات هم‌آهنگ‌شده‌ی بسیاری باشد و لیست زیر فقط فهرستی آغازین است:

۱- سعی در تحقق بخشیدن به این هدف که سازمان ملل متحد قطعنامه‌ی سازمان‌های غیردولتی (NGO) سئول را مورد بحث قرار دهد. در این قطع‌نامه از هیات مشاورین اجتماعی و اقتصادی آن سازمان درخواست شده است که به‌طور جدی به مسئله‌ی زبان بین‌المللی کمکی بپردازد.

۲- اقدامات لازم در جهت زبان صلح و گفتگو در چارچوب "دهه‌ی فرهنگ صلح ۲۰۱۰-۲۰۰۱" یونسکو و سازمان ملل متحد که سازمان جهانی اسپرانتو (UEA) دارای روابط رسمی با آن‌ها است. این اقدامات به‌گونه‌ای خیلی ساده می‌تواند شامل عرضه‌ی کلاس‌های اینترنتی اسپرانتو به سازمان‌های غیردولتی (NRO)، و به افراد گوناگون و به‌ویژه آن‌هایی که در مناطق جنگی به‌سر می‌برند و تحت عنوان دهه‌ی فوق یونسکو و بر اساس ابتکارات دیگری که در جهت ایجاد گفتگو بین تمدن‌های مختلف تلاش می‌کنند، انجام گردد.

۳- کار اصلی‌ای که باید در چارچوب طرح حقوق بشر در زمینه‌ی زبان انجام شود، اطلاع‌رسانی مناسب است به